

Allergisch voor corticosteroiden

Inhoudsopgave

Klik op het onderwerp om verder te lezen.

U bent allergisch voor corticosteroiden: Wat nu?	1
Wat zijn corticosteroiden en in welke producten komen ze voor?	1
Hoe zien allergische reacties door corticosteroiden er uit?	1
Wordt mijn eczeem (of andere allergische verschijnselen) geheel veroorzaakt door contact met corticosteroiden?	2
Hoe kunnen allergische reacties worden voorkomen?	2
Hoe weet ik welke producten veilig zijn?	2
Overige nuttige informatie	3
Tot slot	5
Belangrijke telefoonnummers	5

U bent allergisch voor corticosteroiden: Wat nu?

Uw dermatoloog heeft aangetoond dat u allergisch bent voor (één of meer) corticosteroiden. Wanneer u hiermee in aanraking komt, kan dat aanleiding geven tot het ontstaan of verergeren van eczeem of andere allergische verschijnselen. Het is dus van groot belang dat u probeert om contact met deze corticosteroiden zoveel mogelijk te vermijden. Deze folder kan u daarbij behulpzaam zijn. Voor meer informatie over allergisch contacteczeem in het algemeen verwijzen wij u graag naar de informatiefolder 'Allergisch contacteczeem'.

Wat zijn corticosteroiden en in welke producten komen ze voor?

Corticosteroiden zijn geneesmiddelen die afgeleid zijn van bijnierschorshormonen zoals iedereen die zelf in de bijniere aanmaakt. Ze worden vooral gebruikt omdat ze ontstekingsreacties, waaronder allerlei vormen van eczeem, effectief kunnen onderdrukken. Corticosteroiden worden, afhankelijk van de ziekte of aandoening die bestreden moet worden, toegediend als tabletten, capsules of injectiepreparaten. Voor behandeling van afwijkingen van de huid kunnen corticosteroiden voorgeschreven worden in zalven, crèmes, emulsies, lotions en oordruppels; de slijmvliezen worden behandeld met neussprays, oogdruppels, zetpillen, klysma's (voor het darmslijmvlies) en inhalers (aerosols, bijvoorbeeld bij astma). De corticosteroiden die op dit moment (oktober 2004) in Nederland beschikbaar zijn, zijn opgesomd in de tabel. De eerste kolom geeft de echte naam aan van het corticosteroid, de tweede de merknamen.

Hoe zien allergische reacties door corticosteroiden er uit?

Allergie voor corticosteroiden wordt met name gezien bij mensen die langdurig met corticosteroidpreparaten op de huid behandeld worden, vooral bij lang bestaand eczeem aan de handen, de voeten, de benen, of in de oren. Door de behandeling daarvan met corticosteroiden kan men op een gegeven moment allergisch worden voor deze geneesmiddelen. Over het algemeen wordt dat niet of nauwelijks opgemerkt. Doorgaans wordt een allergische reactie gekenmerkt door een forse huidreactie met roodheid, bultjes, blaasjes, nattend eczeem en flinke jeuk. Bij een allergie door corticosteroiden

wordt de reactie evenwel gelijktijdig door de corticosteroiden zelf onderdrukt, zodat een ernstig allergisch beeld zoals hierboven beschreven zelden optreedt. Men moet vooral bedacht zijn op het mogelijk optreden van allergie voor corticosteroiden wanneer eczeem of een andere huidaandoening niet goed reageert op behandeling of zelfs verergert.

Allergie door aanbrengen van corticosteroiden op slijmvliezen (neus, oogleden, de mondholte, de luchtwegen, de geslachtsorganen en de anus) komt minder vaak voor. De meeste gevallen daarvan worden veroorzaakt door neusdruppels of neussprays; de symptomen van een allergische reactie hier zijn jeuk in en rond de neus, niezen, loopneus of verstopte neus, en eczeem rond de neusgaten. Wanneer corticosteroiden als tabletten of injecties worden gegeven aan daarvoor allergische personen, kan dit heel soms resulteren in een uitgebreide allergische huiduitslag.

Wordt mijn eczeem (of andere allergische verschijnselen) geheel veroorzaakt door contact met corticosteroiden?

Het is niet waarschijnlijk dat uw eczeem of andere allergische verschijnselen geheel veroorzaakt worden door contact met corticosteroiden. Immers, u had al een bepaalde afwijking aan de huid (meestal eczeem of psoriasis) of de slijmvliezen, waarvoor de corticosteroiden werden voorgeschreven. Daar bent u allergisch voor geworden, waardoor de afwijking verergerd is of niet goed op de behandeling reageerde. Wanneer u nu niet meer in contact komt met de corticosteroiden waarvoor u allergisch bent geworden, blijft de oorspronkelijke huidziekte waarvoor ze werden voorgeschreven natuurlijk nog wel bestaan.

Hoe kunnen allergische reacties worden voorkomen?

Wanneer iemand allergisch is geworden voor een bepaalde stof, kunnen allergische reacties voorkomen worden door ervoor te zorgen dat er geen contact meer mee is. Dat geldt ook voor corticosteroiden. Aangezien corticosteroiden alleen door artsen voorgeschreven kunnen worden en ze niet voorkomen in andere producten of in de natuur, lijkt het heel eenvoudig om niet in aanraking te komen met corticosteroiden. Toch kan soms een probleem optreden. Immers, het kan zijn dat u een ziekte of aandoening heeft waarvoor behandeling met corticosteroiden wenselijk of zelfs noodzakelijk is.

Niemand is allergisch voor alle corticosteroiden, maar de meeste patiënten zullen wel op meer dan één corticosteroid allergisch reageren.

Hoe weet ik welke producten veilig zijn?

De meeste dermatologen testen twee of drie corticosteroiden bij patiënten bij wie een allergische reactie op de huid wordt vermoed: tixocortolpivalaat, budesonide en hydrocortisonbutyraat. Dit zijn zogenaamde 'indicatoren' voor corticosteroidallergie. Wanneer voor deze stoffen allergie optreedt, is het aannemelijk dat u ook op één of meer andere corticosteroiden allergisch zult reageren. Dit zijn zogenaamde 'kruisreacties'. De 'kruisreagerende' corticosteroiden zult u moeten vermijden, daar deze bij u eveneens allergische reacties zullen veroorzaken.

In de tabel wordt een indeling van corticosteroiden in 4 groepen weergegeven, die in grote lijnen aangeeft welke corticosteroiden kruisreacties zullen vertonen. Bij patiënten met contactallergie voor tixocortolpivalaat komt kruisreactiviteit voor met de andere corticosteroiden uit groep A en met hydrocortisonbutyraat (groep D1). Deze kunnen dus in dit geval beter niet voorgeschreven worden. Patiënten met contactallergie voor budesonide vertonen vaak kruisreactiviteit met corticosteroiden in

groep B, maar ook met enkele uit groep D zoals hydrocortisonbutyraat maar niet met betamethasonvaleraat. Hydrocortisonbutyraat kan kruisreageren met de corticosteroiden uit groep B. De kans op kruisreactiviteit met andere corticosteroiden is gering; deze kunnen dus meestal veilig worden voorgeschreven. De corticosteroiden betamethasondipropionaat, betamethasonvaleraat, desoximetason fluticasonpropionaat en mometasonfuroaat zijn uit allergologisch oogpunt relatief 'veilig'. (De kans daarvoor allergisch te worden is gering, evenals de kans op kruisreactiviteit bij aangetoonde allergie voor tixocortolpivalaat en budesonide.

Overige nuttige informatie

Het is belangrijk dat de apotheek op de hoogte is van uw allergie. U doet er verstandig aan om daar door te geven voor welke corticosteroiden u overgevoelig bent. Ook is het belangrijk dat u altijd aan uw huisarts of andere artsen die u medicijnen voorschrijven vertelt over uw allergie. Wanneer u deze folder laat zien, zal het voor hen gemakkelijker zijn om, wanneer behandeling met corticosteroiden bij u noodzakelijk is, een juiste keuze te maken.

Tabel. Voorbeelden van in Nederland voorgeschreven corticosteroiden

GROEP A Hydrocortisone-type	
cortison (acetaat)	
fludrocortison	Florinef [®] , Panotile [®]
fluormetholonacetaat	Flarex [®]
hydrocortison (acetaat, natrium succinaat)	Bacicoline-B [®] , Buccalsone [®] , Calmurid HC [®] , Otosporin [®] , Proctosedyl [®] , Solu-Cortef [®] , Terra-Cortril [®]
methylprednisolon (acetaat, natrium succinaat)	Depo-Medrol [®] , Solu-Medrol [®]
prednisolon (acetaat, dinatriumfosfaat, natrium succinaat, privalaat)	Di-adreson-F [®] , Pred forte [®] , Ultracortenol [®]
prednison	
tixocortol pivalaat	(Pivalone [®])

GROEP B <i>Triamcinolonacetonide-type</i>	
budesonide	Budenofalk [®] , Entocort [®] , Pulmicort [®] , Rhinocort [®] , Symbicort [®]
fluocinolonacetonide	Synalar Bi-Otic [®]
triamcinolonacetonide	Kenacort-A [®] , Mycolog [®] , Trianal [®] , Nasacort [®]

GROEP C <i>Betamethason-type</i>	
betamethason (dinatrium-fosfaat)	Betnesol [®] , Celestone [®]
desoximetason	Ibaril [®] , Topicorte [®]
dexamethason (dinatrium-fosfaat, natrium-sulfobenzoaat)	Decadron [®] , Dexa-Pos [®] , Dexagenta-Pos [®] , Dexamytrex [®] , Maxitrol [®] , Oradexon [®] , Sofradex [®] , Tobradex [®]
diflucortelonvaleraat	Nerisona [®]
flunisolide	Syntaris [®]
flumethasonpivalaat	Locacorten [®] , Locasalen [®] , Locarten-Vioform [®] , Locacorten-Vioform [®]

GROEP D1 <i>Betamethasonvaleraat -type (stabiele esters)</i>	
betamethasondipropionaat	Diprosalic [®] , Diprosone [®] , Diprolene [®] , Dovobet [®]
betamethasonvaleraat	Betnelan [®] , Celestoderm [®]
beclometason dipropionaat	Aerobec [®] , Beconase [®] , Qvar [®]
clobetasolpropionaat	Dermovate [®]
clobetasonbutyraat	Emovate [®]
fluticasonpropionaat	Cutivate [®] , Flixotide [®] , Flixonase [®] , Seretide [®]

mometasonfuroaat	Elocon [®] , Nasonex [®]
------------------	--

GROEP D2 Hydrocortisonbutyraat-type (labiele esters)	
hydrocortisonbutyraat	Locoid [®]

Niet in te delen :	
rimexolon	Vexol [®]

Tot slot

Als u na het lezen van deze brochure nog vragen hebt, kunt u ze aan uw behandelend arts stellen.

Belangrijke telefoonnummers

ETZ (Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis): (013) 221 00 00

Polikliniek Dermatologie (013) 221 00 40

Locatie ETZ Elisabeth
Route 33

Locatie ETZ TweeSteden
Polikliëkgebouw, Wachtruimte 2

Locatie ETZ Waalwijk
Wachtruimte 1, Nummer 7

De tekst van deze folder is gebaseerd op een folder uitgegeven door de Nederlandse Vereniging voor Dermatologie en Venereologie.

Dermatologie, 41.602 01-19

Copyright[®] ETZ
Afdeling Communicatie
Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.